

به نام خدا



درسنامه تشریحی

مدیریت خدمات بهداشت درمانی

جلد اول: (کلیات بهداشت، اصول و مبانی سازمان و مدیریت)

سید مسعود موسوی (دانشجوی دکترای تخصصی سیاست گذاری سلامت)

فاطمه قمری (دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی)

مینا آزرمی (دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی)

صادق غضنفری (دانشجوی دکترای تخصصی اقتصاد سلامت)

حسین بوذر جمهری (دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت خدمات بهداشتی درمانی)

عنوان و نام پدیدآور	: در سنامه تشریحی مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات علمی سنا
مشخصات ظاهری	: ج: مصور، جدول، نمودار؛ ۲۲ × ۲۹ س.م.
فروست	: مرجع تخصصی علوم پزشکی
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۸۲۷-۱۹-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیپای مختصر
یادداشت	: فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است
یادداشت	: نویسندگان: سید مسعود موسوی، فاطمه قمری، مینا آزرمی، صادق غضنفری، حسین بوذر جمهری
مندرجات	: ج. ۱. کلیات بهداشت، اصول و مبانی سازمان و مدیریت
شناسه افزوده	: موسوی، سیدمسعود، ۱۳۶۸ -
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۷۹۵۶۷۸

انتشارات علمی سنا (مرجع تخصصی علوم پزشکی)

نام کتاب: در سنامه تشریحی مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی

نویسندگان: سید مسعود موسوی، فاطمه قمری، مینا آزرمی، صادق غضنفری، حسین بوذر جمهری

ناشر: علمی سنا

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۸۲۷-۱۹-۲

پست الکترونیک: elmisana@gmail.com

قیمت: ۳۹۰۰۰۰ ریال

مقدمه کتاب کلیات بهداشت

مجموعه پیش رو کامل ترین خلاصه کتاب های رفرنس درس "کلیات بهداشت" ارشد مدیریت خدمات بهداشتی درمانی می باشد. اگر به سوالات کنکور در ۶ سال اخیر مراجعه نماییم به این نتیجه می رسیم که تمرکز طراحان سوال درس بهداشت از سال ۸۸ تا ۹۰ بر کتاب کلیات بهداشت ک.پارک بوده است. ولی از سال ۹۱ نگاه طراحان سوال در این درس نگاه متعادلتتری بوده به طوری که به دو کتاب تقریباً توجه برابری داشتند. این مجموعه شامل خلاصه نکات مهم و کنکوری ۷ فصل کتاب ک.پارک، همچنین خلاصه نکات کنکوری کتاب های ویرایش قدیم و جدید اصول خدمات بهداشتی می باشد. نکته ای که باید داوطلبان به آن توجه کنند این است که کتاب جدید اصول خدمات بهداشتی بخش زیادی از مطالب کتاب قدیم اصول خدمات بهداشتی را پوشش داده است و فقط چند فصل، مطالبی متفاوت از کتاب جدید را شامل می شود لذا مولفین، قسمت انتهایی این بخش از کتاب را به فصولی که در ویرایش جدید کتاب اصول خدمات بهداشتی وجود ندارد پرداخته اند. همچنین از آن جا که وقت داوطلبان محدود و به منظور جلوگیری از افزایش حجم کتاب فصل ۱۸ کتاب اصول خدمات بهداشتی ویرایش جدید تقریباً با فصل ۴ کتاب مدیریت بهداشت و درمان دکتر آصف زاده مشترک است که از آوردن خلاصه نکات آن در مجموعه کلیات بهداشت خودداری شده و نکات مهم آن در بخش مدیریت بهداشت و درمان قرار گرفته است. در انتها باید به داوطلبان توصیه نمایم که به تمامی نکات این کتاب توجه کافی و وافی داشته باشند چرا که می تواند مورد نظر طراحان کنکور باشد همچنین سعی شده ساختار نوشتاری کتاب بسیار سلیس و روان باشد تا داوطلب در هنگام مطالعه کمتر دچار خستگی شود. با این وجود در صورت هر گونه مشکل، از طریق ایمیل Bestmodir30@gmail.com گروه را در جریان بگذارید.

با تشکر فراوان - مولفین

فهرست مطالب

بخش اول: درسنامه طب پیشگیری و پزشکی اجتماعی

۹	فصل ۱: انسان و پزشکی: به سوی بهداشت برای همه
۱۷	فصل ۲: مفهوم سلامت و بیماری
۴۱	فصل ۳: علوم اجتماعی و پزشکی
۶۲	فصل ۴: ارتباطات برای آموزش بهداشت
۷۷	فصل ۵: برنامه ریزی و مدیریت بهداشت
۸۸	فصل ۶: مراقبت های بهداشتی جامعه
۹۶	فصل ۷: بهداشت بین المللی

بخش دوم: اصول خدمات بهداشتی (ویرایش جدید)

۱۰۲	فصل ۱: تاریخچه پزشکی و بهداشت
۱۰۹	فصل ۲: بهداشت در اسلام و قانون اساسی ایران
۱۱۱	فصل ۳: مفهوم تندرستی و بیماری
۱۱۷	فصل ۴: آموزش و ارتقاء سلامت
۱۲۳	فصل ۵: بهداشت خانواده
۱۲۸	فصل ۶: محیط زیست انسان
۱۳۳	فصل ۷: بهداشت حرفه ای
۱۴۱	فصل ۸: ایمن سازی و واکسیناسیون
۱۵۱	فصل ۹: آشنایی با بیماری های هدف گسترده ایمن سازی
۱۵۶	فصل ۱۰: بهداشت روان
۱۵۹	فصل ۱۱: جنبه های اقتصادی بهداشت
۱۶۲	فصل ۱۲: بهداشت دهان و دندان
۱۶۴	فصل ۱۳: بهداشت دانش آموزان و مدارس
۱۶۷	فصل ۱۴: پزشک خانواده
۱۷۱	فصل ۱۵: جمعیت شناسی
۱۸۲	فصل ۱۶: نظام ارائه مراقبت های بهداشتی و درمانی
۱۸۶	فصل ۱۷: حشره شناسی پزشکی
۱۸۸	فصل ۱۸: سیاست های بهداشتی و برنامه ریزی بهداشت
۱۹۲	فصل ۱۹: سطوح نظام بهداشتی در ایران

بخش سوم: اصول خدمات بهداشتی (کتاب ویرایش قدیم)

۱۹۴	فصل ۱: مفهوم تندرستی و بیماری
۱۹۶	فصل ۲: آموزش بهداشت

۱۹۹	فصل ۳: برنامه مبارزه با بیماری‌های عفونی و واگیردار
۲۰۶	فصل ۴: بهداشت حرفه ای
۲۱۱	فصل ۵: محیط زیست و تندرستی
۲۱۴	فصل ۶: مقایسه نظام های مراقبت بهداشتی
۲۱۸	فصل ۷: سیاست های بهداشتی و برنامه ریزی بهداشت

۲۲۳	کتاب اصول و مبانی سازمان و مدیریت بخش اول: چالش مدیریت
۲۲۴	فصل ۱: مدیریت و کارآفرینی
۲۳۰	فصل ۲: نظریه های سازمان و مدیریت

	بخش دوم: برنامه ریزی
۲۴۶	فصل ۱: خلاقیت و نوآوری
۲۵۳	فصل ۲: تصمیم گیری و حل مسئله
۲۶۳	فصل ۳: مبانی برنامه ریزی
۲۷۱	فصل ۴: برنامه ریزی و مدیریت راهبردی

	بخش سوم: سازماندهی
۲۸۱	فصل ۱: عناصر و مفاهیم سازماندهی
۲۸۷	فصل ۲: سازماندهی و طراحی سازمان
۲۹۹	فصل ۳: هماهنگی

	بخش چهارم: بسیج منابع
۳۰۷	فصل ۱: مدیریت منابع انسانی
۳۱۰	فصل ۲: مدیریت بازار و بسیج منابع انسانی

	بخش پنجم: هدایت
۳۱۴	فصل ۱: مبانی رهبری
۳۲۱	فصل ۲: هدایت از طریق انگیزش
۳۲۸	فصل ۳: هدایت از طریق ارتباطات

	بخش ششم: کنترل
۳۳۴	فصل ۱: مبانی کنترل
۳۳۹	فصل ۲: مدیریت بحران و سیستم های کنترل راهبردی

	بخش هفتم : رفتار سازمانی و مفهوم کار
۳۴۲	فصل ۱: رفتار سازمانی
۳۴۵	فصل ۲: معنی و مفهوم کار

	بخش هشتم : مدیریت رفتار فردی
۳۴۸	فصل ۱: ادراک
۳۵۵	فصل ۲: فراگرد معرفت پذیری
۳۵۹	فصل ۳: انگیزش و رفتار
۳۶۵	فصل ۴: هدف گذاری
۳۶۹	فصل ۵: تحلیل مراوده ای
۳۷۶	فصل ۶: نگرش های شغلی و رفتار

	بخش نهم : مدیریت رفتار گروهی
۳۸۰	فصل ۱: ویژگی های اساسی گروه ها
۳۸۶	فصل ۲: پویایی گروهی و میان گروهی

	بخش دهم : مدیریت فراگردهای رفتار سازمانی
۳۹۵	فصل ۱: فراگرد ارتباطات
۴۰۵	فصل ۲: رهبری

	بخش یازدهم : مدیریت پویایی های سازمانی
۴۱۴	فصل ۱: مدیریت و بهره وری فرد و سازمان
۴۲۰	فصل ۲: مدیریت تحول سازمانی

	بخش دوازدهم :
۴۲۵	فصل ۱: ماهیت مدیریت منابع انسانی
۴۲۷	فصل ۲: تاریخچه پیدایش مدیریت منابع انسانی
۴۳۱	فصل ۳: تجزیه و تحلیل شغل
۴۳۹	فصل ۴: فرآیند برنامه ریزی نیروی انسانی
۴۴۵	فصل ۵: فرآیند کارمندیابی
۴۵۰	فصل ۶: فرآیند انتخاب
۴۵۵	فصل ۷: فرآیند اجتماعی کردن
۴۵۹	فصل ۸: فرآیند آموزش کارکنان
۴۶۹	فصل ۹: ارزیابی عملکرد

۴۷۶	فصل ۱۰: سیستم پاداش
۴۸۰	فصل ۱۱: مدیریت حقوق و دستمزد
۴۸۵	فصل ۱۲: انضباط: اصلاح رفتار نامطلوب کارکنان

بخش سیزدهم:

۴۸۹	فصل ۱: مدیریت، سازمان و سوابق تاریخی
۴۹۴	فصل ۲: مکاتب کلاسیک سازمان و مدیریت
۵۰۱	فصل ۳: نظریه های نئوکلاسیک و جدید سازمان و مدیریت
۵۱۱	فصل ۴: روندها و مباحث نو در مدیریت
۵۲۱	فصل ۵: اخلاقیات و مسئولیت های اجتماعی

بخش اول

نام کتاب: درسنامه طب پیشگیری و پزشکی اجتماعی
نویسنده: ک. پارک
مترجم: خسرو رفاهی شیرپاک

فصل اول: انسان و پزشکی: به سوی بهداشت برای همه

تاریخچه





۱- پزشکی در عهد باستان

در زمان های قدیم ، سلامت و بیماری با دیدگاه کیهان شناختی و مردم شناختی تفسیر می شد . پزشکی زائیده نیاز و الزام می باشد که اولین پزشک مرد و اولین پرستار زن بوده است . مقوله بیماری که انسان نخستین بر آن باور داشت « تئوری مافوق طبیعی بیماری » شناخته شده است .

پزشکی هندی :

مهمترین مطلب موجود در علم آیورودا تئوری بیماری سه طبع (Tridosha) یعنی (باد vata ، صفرا Pitta و بلغم Kapha) است و بیماری به عنوان اختلال تعادل این سه طبع تعریف شده است . نظام های پزشکی هند Ayurveda (در تمام هند) و Siddha (در جنوب هند) می باشد . هندی ها نخستین شکستگی ها را درمان کردند ، قطع عضو انجام دادند ، تومورها را خارج نمودند ، فتق را درمان کردند و در جراحی پلاستیک و آب مروارید پیشرفت هایی داشتند . جراحی هند به علت آیین آهیامسا (ضد وحشیگری) عقب ماند . قوانین Manu نمونه های بهداشت فردی بود . دوران طلایی علم پزشکی هند به علت عدم حمایت دولت عقب ماند . **هومیوپاتی** ، نظام دارو - محرک است که اساس آن معالجه بیماری توسط استعمال مقدار کمی از دارویی است که مصرف آن در افراد سالم نشانه های بیماری در حال درمان را به وجود آورد .

پزشکی چینی :

اولین پیشگامان ایمنی سازی بودند که از آبله کوبی برای جلوگیری آبله استفاده نمودند . آغاز طب سوزنی و پزشکی پا برهنه مربوط به این مکتب در پزشکی است . پزشکی چینی ادعا دارد اولین دانش پزشکی سازمان یافته جهان است . بر دو اصل یانگ (Yang) (اصل نرینه جهان) و یین (Yin) (اصل مادینه جهان) استوار است . (یانگ اصل مذکر فعال و یین اصل منفی مونث می باشد که توازن بین این دو نیروی مخالف به معنی سلامتی بوده است .) بهداشت رژیم غذایی ، آب درمانی ، ماساژ و داروها ، همگی توسط پزشکان چینی مورد استفاده قرار می گرفتند .

◀ **توجه :** بهترین پزشک کسی است که افرادی که هنوز بیمار نشده اند را درمان کند .

پزشکی مصر :

پزشکان مصری هم شأن راهبان بوده اند . قوانین سختی برای حفاظت از جسم داشتند در نتیجه کارهای عملی تشریح وجود نداشت . آن ها عقیده داشتند بیماری نتیجه جذب مواد مضر از روده است که باعث گندیدگی خون و ایجاد چرک می شود . بیماری ها توسط مسهل ، تنقیه ، حجامت و استفاده از داروهای متعدد درمان می شدند .



در زمینه بهداشت عمومی (شهرهای طراحی شده ، حمام های عمومی و فاضلاب های زیر زمینی) پیشرفت کردند.

بهترین نوشته های پزشکی در زمان مصری ها متعلق به پاپيروس ادوین اسمیت و پاپيروس ابرس هستند .

← **توجه :** پاپيروس ادوین اسمیت قدیمی ترین رساله جراحی می باشد و پاپيروس ابرس نوشته ای منحصر به فرد از ۸۰۰ تجویز بر اساس ۷۰۰ نوع دارو است .

پزشکی بین النهرین

مفاهیم اولیه پزشکی اساسا مذهبی بودند .

مهد جادو و جادوگری بود .

خصوصیات دانش پزشکی آن ها تعبیر خواب ، درک مفهوم خواب ، غیب گویی و هیپاتوسلیپیک (کبد محل استقرار زندگی شناخته می شد) بود .

قدیمی ترین نسخه پزشکی مربوط به بین النهرین می باشد .

قوانین حمورابی ناظر بر پزشکان و اعمال آن ها در زمینه فعالیت های بهداشتی بود .

← **نکته :** قوانین حمورابی اولین طرح تدوینی پزشکی است .

پزشکی یونانی :

هایچیا به عنوان خدای سلامتی و پاناسیا به عنوان خدای پزشکی عبادت می شدند . (هایچیا)

(پیشگیری) بین معنویون رایج است اما پاناسیا (درمان) به پول درآوردن می پردازد .

سوگند نامه بقراط سنگ بنای اخلاق پزشکی قرار گرفته است .

بقراط به مبارزه با سنت جادو در علوم پزشکی برخاست .

قوانین بقراطی ، اولین مراقبت های بالینی علمی را شامل می شود .

پدر علم پزشکی بقراط است . (وی سرور هنر پزشکی می باشد که همواره دنبال علت بیماری ها بود) .

یونانی ها نظریه مافوق طبیعی بیماری ها را رد کردند و بیماری را روند طبیعی تلقی نمودند نه

بلای آسمانی

بقراط اولین متخصص اپیدمیولوژی بود که بین مفهوم همه گیری (اپیدمیک) و بومی (آندمیک)

فرق قائل شد .

مفهوم بقراطی بهداشت و بیماری به رابطه انسان و محیطش تاکید می ورزد .

چهار طبع یونانی (Humor) ، خلط ، صفرای زرد ، خون و صفرای سیاه می باشد . یونانی ها

معتقدند ماده از چهار عنصر خاک ، باد ، آتش و آب تشکیل شده است که قابلیت انتقال سردی ،

خشکی ، گرمی و تر بودن را دارند .

پزشکی روم :

در فلسفه سیاسی رومیان دولت برتر از فرد بود .

مشهورترین پزشک رومی جالینوس نام داشت که تحقیقات وی در زمینه کالبدشناسی مقایسه ای

و فیزیولوژی تجربی بودند .